

Кіріченко О.В., кандидат економічних наук, доцент
Петровська В.В., магістр, здобувачка гр. УФЕБ-22М
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ОПТИМІЗАЦІЯ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У сільському господарстві сучасного економічного контексту формується новий економічний простір, де переважну роль відіграють не державні сільськогосподарські підприємства, а підприємницькі структури. Для останніх виникає завдання вирішення нових та складних завдань. Одним із пріоритетів для агропідприємств є сформування ефективної системи управління, спрямованої на досягнення високої конкурентоспроможності в сучасному бізнес-середовищі.

Для успішного функціонування аграрних підприємств необхідно використовувати принципи логістики, концепція якої для цього сектору економіки ще не повністю сформована. Також важливо визначити роль логістичного менеджменту як основного інструменту для забезпечення ефективності діяльності аграрних підприємств.

Протягом останніх років привабливість аграрного бізнесу в Україні активно зростає, і згідно з оцінками FAO, Україна входить до п'ятірки найперспективніших аграрних країн. Проте, нестабільні умови, в яких функціонують аграрні підприємства, переважно пов'язані з недостатнім використанням інструментів логістичного менеджменту для досягнення належного рівня ефективності в логістичній діяльності. Також спостерігається недосконалість ринкової інфраструктури та відсутність системи інформаційного забезпечення.

Крім того, для товаровиробників недоступний широкий спектр ефективного господарювання на основі логістики, оскільки їм потрібно одночасно виробляти, зберігати, транспортувати та реалізовувати продукцію.

Для вирішення цієї проблеми можна впроваджувати комплекс заходів, який включає в себе логістичний менеджмент, планування, формування цін, дистрибуцію, комунікації та інформаційне забезпечення суб'єктів аграрного ринку. Цей комплекс базується на дослідженні та прогнозуванні кон'юнктури ринку і спрямований на максимальне задоволення платоспроможного попиту, враховуючи інтереси виробників. Однією з необхідних умов є об'єднання або взаємодія аграріїв, що сприятиме підвищенню їхніх конкурентних позицій на ринку, залученню фахівців та зменшенню ризиків, пов'язаних із збутом продукції та виходом на зовнішні ринки. Додатковим шляхом підвищення економічної ефективності бізнесу є збільшення рівня контролю за логістичним ланцюгом і вплив на систему ціноутворення щодо окремих робіт, послуг і інших аспектів [2, с. 37-39].

Проте головною трудностю для аграріїв залишається те, що значущість логістичного менеджменту як ключового інструменту для ефективної реалізації логістичної діяльності ще не отримала достатнього визнання.

Таким чином, беручи до уваги специфіку аграрного сектору економіки та узагальнюючи дослідження вітчизняних та закордонних вчених, логістичний менеджмент в аграрній сфері можна розглядати як механізм, спрямований на забезпечення ефективної логістичної діяльності агропідприємства. Цей механізм втілюється через інтегроване управління потоковими процесами з метою досягнення максимальної ефективності кожного елемента логістичної системи.

Головні завдання логістичного менеджменту в аграрній сфері полягають в забезпеченні економічної безпеки логістичної системи, забезпеченні максимального задоволення вимог кінцевого споживача при мінімальних витратах та належному рівні сервісу. Це дозволяє забезпечити пропорційний і збалансований розвиток комплексу

аграрних і промислових галузей, їх інтеграцію, формування ефективної структури агропромислового комплексу в регіонах.

Логістичний менеджмент також спрямований на розв'язання широкого спектру завдань, таких як екологічні проблеми, соціальний розвиток регіонів, забезпечення якості сільськогосподарської продукції, стимулювання експорту екологічно чистої продукції та інші. Це включає в себе впровадження сучасних технологій переробки сільгосппродукції та підвищення екологічної безпеки харчових виробництв.

Отже, для забезпечення ефективності аграрних підприємств необхідний комплексний системний підхід до логістики. Цей підхід має забезпечити створення добре налагодженого механізму управління, орієнтованого на ключові характеристики ефективності потоків постачань, управління ресурсами та фінансами, а також забезпечення ефективного обслуговування цих потоків. Такий системний підхід передбачає управління рухом потоків, що породжує різноманітні процеси та операційні цикли [1].

Логістичний підхід в управлінні виявляється через зміну пріоритетів в господарській діяльності, де ключову роль відіграє не конкретний продукт, а сам процес у вигляді потоку. Регулювання, трансформація та інтеграція поточкових процесів представляють собою форму управління, що виходить за рамки традиційних методів як за рівнем творчого потенціалу, так і за ефективністю кінцевих результатів. Це відкриває можливість виявлення значно більше резервів для покращення показників діяльності та створює кращі умови для реалізації стратегії загального управління якістю.

У сучасній українській аграрній сфері економіки широке поширення отримали послуги незалежних та контрольованих логістичних постачальників, які забезпечують комплексний агрологістичний сервіс та управління логістичним ланцюгом суб'єктів агробізнесу.

В аграрному виробництві логістичний менеджмент відіграє ключову роль у системі переробки та логістичного забезпечення зберігання продукції. Дослідження показало, що основні "інтегратори" в агропромисловій сфері – це переробні підприємства, які мають потребу у сировинній базі. Однак низька частка їх у загальній структурі реалізації продукції аграрними виробниками призводить до зниження зацікавленості переробних підприємств в об'єднанні з аграрними формуваннями на агропродовольчому ринку. Для вирішення цих питань необхідно залучати фінансові структури за умови виконання бізнес-планів та участі в інвестиційних проектах. Для досягнення системного ефекту важливо чітко позиціонувати всі підприємства та організації, що діють на аграрному ринку, і створювати ефективні механізми для присутності вітчизняних виробників на світових продовольчих ринках.

Під час управління ланцюгом створення цінності аграрної продукції, рекомендується використовувати інтегрований підхід, що об'єднує різноманітні заходи, зокрема спрямовані на розвиток інноваційного агробізнесу. Цей підхід передбачає взаємодію сфер державного регулювання, аграрного виробництва, науки та агробізнесу. Такий підхід має підтримувати інноваційні процеси на всіх етапах науково-технічних досліджень і розробок, дослідно-експериментального випробування та інноваційно-венчурного супроводу до кінцевого споживача. Це сприятиме підвищенню синергійного ефекту впливу на об'єкти логістичного менеджменту [3].

Література:

1. Зеленко О. Управління логістичною діяльністю сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / О. Зеленко // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2017. – № 3. – С. 63-66. –
2. Логістичне управління запасами: навчально-методичний комплекс дисципліни [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 073 «Менеджмент» / КПІ ім.Ігоря Сікорського ; уклад.: І.С. Луценко. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 69с.
3. Пальчик І. М. Логістичні аспекти ресурсозбереження в АПК. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 24. С. 92–98.